

SHERIA YA FAMILIA NA MAHALI PA KAZI PENYA AFYA (“HFWA”): Haki za Kupata Likizo Yenye Malipo

Mawanda: Waajiri wote wa Colorado, wa ukubwa wowote, lazima watoe likizo yenye malipo

- Wafanyakazi wote hupata saa 1 ya likizo yenye malipo kwa kila masaa 30 wanayofanya kazi ("likizo iliyoongezeka"), hadi masaa 48 kila mwaka.
- Hadi masaa 80 ya likizo ya ziada hutumika katika hali ya dharura ya afya ya umma (PHE), hadi wiki 4 baada ya PHE kuisha. *
- Wafanyakazi wanatakiwa kulipwa malipo yao ya kawaida wakati wa likizo, na mwajiri lazima aendelee fidia zao.
- Hadi masaa 48 ya likizo ambayo haijatumiwa hupitishwa kwa matumizi katika mwaka ujao.
- Kwa maelezo kuhusu hali mahususi (saa zisizo za kawaida, malipo yasiyo ya saa, n.k.), angalia Kanuni ya 3.5 ya Ulinzi wa Mshahara, 7 CCR 1103-7.

Wafanyakazi wanaweza kutumia likizo iliyoongezwa kwa mahitaji yafuatayo ya usalama au kiafya:

- (1) ugonjwa wa kiakili au wa kimwili, jeraha, au hali ya afya ambayo inazuia kazi kufanyika, ikiwa ni pamoja na uchunguzi au huduma ya kuzuia;
- (2) unyanyasaji wa majumbani, unyanyasaji wa kijinsia, au unyanyasaji wa kijinai unaosababisha mahitaji ya afya, uhamisho, kisheria, au huduma nyinginezo;
- (3) kumhudumia mwanafamilia anayepitia hali iliyoenezwa katika kifungu (1) au (2); au
- (4) katika PHE, afisa wa serikali alifunga mahali pa kazi, au shule au mahali pa malezi ya mtoto wa mfanyakazi.

Katika hali ya dharura ya afya ya umma (PHE), wafanyakazi wanaweza kutumia likizo ya ziada ya PHE kwa mahitaji yafuatayo *:

- (1) kujitenga au kutengwa na kazi kutokana na kutangamana kwa karibu na mtu/watu wenye ugonjwa wa kuambukiza, kuonyesha dalili, au kutambuliwa kuwa na ugonjwa wa kuambukiza katika PHE;
- (2) kutafuta utambuzi wa ugonjwa, matibabu, au utunzi (ikiwemo huduma ya kinga) wa ugonjwa huo;
- (3) kushindwa kufanya kazi kwa sababu ya hali ya kiafya ambayo inaweza kuongeza uwezekano au hatari ya ugonjwa huo; au
- (4) kumlea mtoto au mwanafamilia mwingine katika kategoria (1)-(3), au ambaye huduma ya shule au malezi ya mtoto haipatikani kwa sababu ya PHE.

Wakati wa PHE, wafanyakazi bado wanapata likizo iliyoongezwa ya hadi masaa 48 na wanaweza kutumia likizo ya ziada kabla ya likizo iliyoongezwa.

Sera za Waajiri (Ilani; Hati; Matumizi ya Ziada; Faragha; na Kumbukumbu za Likizo Zenye Malipo)

- **Ilani ya maandishi na mabango.** Waajiri lazima (1) watoe notisi kwa wafanyikazi wanya kabla ya hati/sera zingine za kuingia; na (2) kuonyesha mabango yaliyosasisiwa, na kutoa notisi zilizosasisiwa kwa wafanyikazi wa sasa, ifikapo mwisho wa mwaka.
- **Notisi ya likizo "inayoonekana".** Waajiri wanaweza kupitisha "taratibu zinazofaa" kwa maandishi kuhusu jinsi wafanyakazi wanapaswa kutoa notisi ikiwa wanahitaji likizo "inayoonekana", lakini **hawawezi kukataa likizo yenye malipo** kwa kutofuata sera hiyo.
- **Mwajiri anaweza kuhitaji hati ili kuonyesha kwamba likizo iliyoongezwa ilikuwa kwa sababu inayostahiki tu ikiwa likizo ilikuwa ya siku nne au zaidi za kazi zinazofuatana** (yaani, siku ambazo mfanyakazi angefanya kazi, si siku za kalenda).
- **Hakuna haja ya hati ili kuchukualikizo inayoongezeka**, lakini inaweza kuhitajika mara tu mfanyakazi anaporudi kazini au kujitenga na kazi (yoyote iliyo mapema). **Hakuna hati zinazoweza kuhitajika kwa likizo ya PHE.**
- **Kuweka kumbukumbu ya likizo kwa ajili ya mahitaji yanayohusiana na afya ya mfanyakazi (au mwanafamilia wa mfanyakazi)**, mfanyakazi anaweza kutoa: (1) hati kutoka kwa mtoa huduma za afya au za kijamii ikiwa huduma zilitolewa na hati inaweza kupatikana kwa wakati unaofaa na bila gharama ya ziada; *vinginevyo* (2) maandishi ya mfanyakazi mwenyewe.
- **Kuandika kwamba mfanyakazi (au mwanafamilia wa mfanyakazi) alihitaji likizo kwa ajili ya mahitaji yanayohusiana na unyanyasaji wa majumbani, unyanyasaji wa kingono, au unyanyasaji wa kijinai**, mwajiriwa anaweza kutoa: hati au maandishi kwa mujibu wa (1) hapo juu (kwa mfano kutoka kwa mtoa huduma za kisheria au hifadhi) au (2) hapo juu, au hati ya kisheria (kwa mfano, amri ya zuio au ripoti ya polisi).

- **Iwapo mwajiri anaona kuwa hati za mwajiriwa zina kasoro**, mwajiri lazima: (A) amjulishe mwajiriwa ndani ya siku saba baada ya kupokea hati au kurudi kwa mwajiriwa kazini au kutenganishwa (lolote linaloanza), na (B) kumpa mfanyakazi angalau siku saba kurekebisha kasoro.
- **Matumizi ya Ziada.** Kulingana na sera ya mwajiri, wafanyikazi wanaweza kutumia likizo kwa nyongeza ya saa au dakika sita.
- **Faragha ya Mfanyakazi.** Waajiri hawawezi kuwataka wafanyakazi kufichua “maelezo” ya taarifa za afya au usalama wa mfanyakazi (au familia yake) zinazohusiana na HFWA; taarifa hizo lazima zichukuliwe kama kumbukumbu ya siri ya matibabu.
- **Kumbukumbu lazima zihifadhiwe na kutolewa zinapoagizwa.** Ni lazima waajiri watoe hati za kiasi cha sasa cha malipo ya likizo ya wafanyakazi (1) kinachopatikana kwa matumizi, na (2) ambacho tayari kimetumika katika mwaka huu wa mafao, ikijumuisha likizo yoyote ya ziada ya PHE. Taarifa inaweza kuombwa mara moja kwa mwezi au mahitaji ya likizo ya HFWA yanapotokea.

Kulipiza kisasi au Kuingilia Haki za HFWA

- **Likizo yenye malipo haiwezi kuhesabiwa kama "utoro"** ambayo inaweza kusababisha kufukuzwa kazi au aina nyingine ya hatua kali.
- **Mfanyakazi hawezi kuhitajika kutafuta "mfanyakazi mbadala" au bima ya kazi anapochukua likizo ya malipo.**
- **Mwajiri hawezi kumfuta kazi, kumtishia, au vinginevyo kumlipizia kisasi, au kuingilia kati matumizi ya likizo na, mfanyakazi ambaye:** (1) anaomba au kuchukua likizo ya HFWA; (2) anamjulisha au anamsaidia mtu mwingine katika kutekeleza haki za HFWA; (3) anawasilisha malalamiko ya HFWA; au (4) anashirikiana/anasaidia katika uchunguzi wa ukiukaji wa HFWA.
- **Ikiwa malalamiko, ombi, au shughuli nyingine za HFWA za mfanyakazi zinariidhisha, zina nia njema si sahihi**, mwajiri hana haja ya kukubali au kuikubali, lakini hawezi kuchukua hatua dhidi ya mfanyakazi kwa hilo. Wafanyikazi wanaweza kukabiliwa na matokeo ya kutumia vibaya likizo.

MAELEZO NA UTOAJI TAARIFA WA ULINZI WA AFYA/USALAMA ("PHEW"): Haki za Mfanyakazi Kueleza Maswala ya Afya/Usalama na Matumizi ya Vifaa vya Kujilinda Mahali pa Kazi.

Mawanda: Waajiri na Wafanyakazi Wote, Pamoja na Makandarasi Fulani Wanaojitegemea

- PHEW haishughuliki tu "waajiri" na "wafanyakazi," bali "wakuu" wote (mwajiri au biashara iliyo na angalau wakandarasi 5 wa kujitegemea) na "wafanyakazi" (waajiriwa au wakandarasi huru wanaofanya kazi kwa "mkuu").

Haki za Mfanyakazi Kupinga Ukiukwaji wa Afya/Usalama Mahali pa Kazi :

- Ni kinyume cha sheria **kulipiza kisasi, au kuingilia vitendo vifuatavyo:**
 - (1) **kuibua maswala yanayofaa**, ikiwemo kwa njia isiyo rasmi, kwa mkuu, wafanyakazi wengine, serikali, au umma, kuhusu ukiukwaji wa kanuni za afya au usalama mahali pa kazi, au tishio kubwa la afya au usalama mahali pa kazi;
 - (2) **kupinga au kushuhudia, kusaidia, au kushiriki** katika uchunguzi au kesi inayohusu kulipiza kisasi, au kuingilia kati, tendo lililoorodheshwa hapo juu.
- Mkuu hana haja ya kushughulikia suala linalohusiana na PHEW ya mfanyakazi, lakini bado hawezi kumfukuza kazi au kuchukua hatua nyingine dhidi ya mfanyakazi kwa kuibua suala hilo, ilimradi tu suala hilo lilikuwa muhimu na kwa nia njema.

Haki za Wafanyakazi Kutumia Zana Zao Wenyewe za Kijilinda (“PPE”):

- Mfanyakazi lazima aruhusiwe **kuvaa kwa hiari PPE yake** (barakoa, kikinga uso, glavu, n.k.) iwapo PPE (1) hutoa **ulinzi zaidi** kuliko vifaa vinavyotolewa mahali pa kazi, (2) **inapendekezwa** na shirika la afya la serikali (serikali kuu, jimbo, au serikali ya mtaa), na (3) haimfanyi mfanyakazi **kushindwa kufanya kazi hiyo.**

HAKI ZA MALALAMIKO (kwa mujibu wa HFWA na PHEW)

- Toa taarifa ya ukiukwaji kwa Idara kama malalamiko au vidokezo visivyotaja jina, au wasilisha mahakamani baada ya masuluhisho ya awali ya kesi.

Tangazo hili linatoa muhtasari wa sheria tatu za afya ya mahali pa kazi za Colorado: SB 20-205 (likizo yenye malipo), HB 20-1415 & SB 22-097 (kutoa taarifa ya afya na usalama). Haijumuishi sheria, kanuni na maagizo mengine ya afya au usalama, ikiwemo chini ya Sheria ya serikali kuu ya Usalama na Afya Kazini (OSHA), kutoka Idara ya Afya ya Umma na Mazingira ya Colorado (CDPHE), au kutoka kwenye mashirika ya afya ya umma. Wasiliana na mashirika hayo kwa taarifa hizo za afya na usalama.

Tangazo hili lazima lionyeshwe mahali panapofikiwa kwa urahisi na wafanyikazi, lisambazwe kwa wafanyikazi wanaofanyia kazi mbali, litolewe katika lugha zingine ikihitajika, na libadilishwe na matoleo mapya ya kila mwaka.

Tangazo hili ni muhtasari na haliwezi kutegemewa kama taarifa kamili ya sheria ya kazi. Kwa kanuni zote, vipeperushi, tafsiri, maswali au malalamiko,

au kwa hali ya dharura ya afya ya umma (*dharura inayostahiki inasalia kutekelezwa kuanzia Juni 2022), wasiliana na:

IDARA YA VIWANGO NA TAKWIMU ZA KAZI, ColoradoLaborLaw.gov, cdle_labor_standards@state.co.us, 303-318-8441 / 888-390-7936.